

Meesterschapsteam Geschiedenis

Verslag werkzaamheden 2022-2023

Het Meesterschapsteam Geschiedenis richt zich op het ontwikkelen en verspreiden van geschieddidactische kennis en wordt gecoördineerd door prof. dr. Carla van Boxtel van de Universiteit van Amsterdam (hoogleraar Vakdidactiek, in het bijzonder geschiedenisonderwijs) in samenwerking met dr. Chiel van den Akker van de Vrije Universiteit en dr. Susan Hogervorst van de Open Universiteit. In 2022-2023 heeft het Meesterschapsteam Geschiedenis de volgende activiteiten ondernomen en producten gerealiseerd.

ONTWIKKELEN VAN VAKDIDACTISCHE KENNIS

Dudoc Alfa promovendi: In 2022-2023 werkten vier Dudoc Alfa promovendi aan een geschieddidactisch onderzoek: Uddhava Rozendal, Johan van Driel, Maartje van der Eem en Bregje Prent. Daarnaast zijn er twee promovendi met een NWO promotiebeurs voor leraren die aansluiten bij de scholings- en intervisieactiviteiten binnen Dudoc Alfa (Hanneke Bartelds en Yolande Potjer). Deze promovendi worden begeleid door een lid van het meesterschapsteam.

Er wordt vanuit het Meesterschapsteam geschiedenis een structurele bijdrage geleverd aan de intervisiebijeenkomsten voor de Dudoc Alfa promovendi.

Onderzoek: In hun onderzoek richtten de leden van het meesterschapsteam zich onder andere op het leren en onderwijzen van historisch redeneren, historisch besef, historische cultuur en het gebruik van ooggetuigenverslagen in educatieve contexten. Susan Hogervorst werkte aan een onderzoeksaanvraag en aan een handboek over oral history (in samenwerking met Marloes Hülksen, RU/HAN). Carla van Boxtel coördineert het Peilingsonderzoek aardrijkskunde/geschiedenis einde basisonderwijs (2020-2023) in opdracht van het Ministerie en de Inspectie en neemt samen met twee collega's van de UvA deel aan het Erasmus +-project History Lab for European Civic Engagement: Open E-toolkit to train history teachers on digital teaching and learning (2021-2023).

UITWISSELEN EN VERSPREIDEN VAN VAKDIDACTISCHE KENNIS

Het onderzoek van de leden van het meesterschapsteam resulteerde in diverse presentaties en publicaties (zie het overzicht hieronder).

Expertmeeting Burgerschap

Aan de VU vond op 29 augustus 2023 een expertmeeting over burgerschap plaats met zestien genodigde experts op het gebied van burgerschap en geschiedenisdidactiek. Tijdens deze bijeenkomst gaf Patrick Loobuyck, hoogleraar aan de Universiteit van Antwerpen en auteur van het boek 'Burgerschap. Politiek-filosofische perspectieven' een voordracht, gevolgd door een reactie van René Koekkoek, universitair docent Politieke Geschiedenis aan de Universiteit van Utrecht en Chiel van den Akker van de VU. De bijeenkomst werd afgesloten met een plenaire discussie. Er wordt gekeken of er op basis van deze bijeenkomst een publicatie in *Kleio* gerealiseerd kan worden.

Kleio 4, 2023 Themanummer 'Vakdidactiek. Nieuwe kennis toepassen in je lessen'

In juli 2023 verscheen een vakdidactisch themanummer in het vakblad voor geschiedenisleraren onder redactie van Carla van Boxtel en Tim Huijgen. Het nummer wordt geopend met een bijdrage van Tim Huijgen en Carla van Boxtel waarin zij antwoord geven op vijf vakdidactische vragen waarvan leraren via een poll hadden aangegeven dat ze daar graag antwoord op wilden hebben. In het thema publiceerden ook twee Dudoc Alfa promovendi de inzichten uit hun onderzoek. Johan van Driel

schreef een bijdrage over lees- en schrijfinstructie die je kunt geven om het historisch redeneren te bevorderen. Maartje van der Eem besprak in haar bijdrage een lessenserie waarin leerlingen oefenen met het beoordelen van de betrouwbaarheid van bronnen in onderzoekstaken met bronnen die tegenstrijdige informatie geven. Bij het themanummer zijn op de website kant-en-klare lessenseries en opdrachten beschikbaar.

Bijdrage aan curriculumvernieuwing: Carla van Boxtel organiseerde in het voorjaar van 2023 samen met de vakvereniging VGN drie veldraadplegingen rondom het in 2022 door de Werkgroep Referentiekader Tijd opgeleverde advies voor een nieuw tijdvakkenkader. Dit voorstel vormt input voor de herziening van de kerndoelen voor het geschiedeniscurriculum op de basisschool en in de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Ze schreef over het nieuwe referentiekader samen met leden van de werkgroep een bijdrage voor *Kleio* en voor het tijdschrift *DiMensies* (verschijnen beiden najaar 2023).

Bijdragen aan 'In dialoog: 10 jaar Vakdidactiek Geesteswetenschappen', 6 april 2023

Dudoc Alfa promovendus Bregje Prent, die onderzoek doet naar onderwijsleergesprekken over gevoelige geschiedenis, droeg bij aan de workshop 'De maatschappij in het klaslokaal: omgaan met gevoelige kwesties' en gaf een posterpresentatie. Dudoc Alfa promovendus Maartje van der Eem gaf een posterpresentatie over haar onderzoek: "Dit is handig voor de toekomst": Het leren beoordelen van de betrouwbaarheid van bronnen in de geschiedenisles'

Chiel van den Akker droeg bij aan de workshop 'Wereldburgerschap: idealen en obstakels'. Carla van Boxtel nam deel aan het plenaire panel over vakvernieuwing.

Netwerkbijeenkomsten Nederlands-Vlaamse Onderzoeksgroep Geschiedisonderwijs. Op deze bijeenkomsten worden conceptartikelen, onderzoeksinstrumenten en onderzoeksaanvragen besproken en zijn ook geregeld onderzoekers uit het buitenland te gast die een presentatie geven. Het netwerk kent ruim 30 leden. Afgelopen jaar zijn er drie bijeenkomsten geweest.

PLANNEN VOOR 2023-2024

- begeleiden van twee leraren bij het schrijven van een aanvraag voor de nieuwe call voor Dudoc Alfa promotiebeurzen
- een bijeenkomst om inzichten uit het onderzoek van de Dudoc Alfa promovendi te delen, in samenwerking met AlfaGammapartners in Amsterdam
- inventariseren en aanbieden van mogelijkheden om een workshop of gastlezing te geven, door Dudoc Alfa promovendi en leden van het Meesterschapsteam
- toegankelijk maken van uitkomsten van recent geschieddidactisch onderzoek op de website van Vakdidactiek Geesteswetenschappen
- een Kleio themanummer over geschiedenisonderwijs en burgerschap realiseren

PUBLICATIES EN PRESENTATIES

Publicaties

Bartelds, H., Savenije, G. M., & van Boxtel, C. A. M. (2022). Using eyewitnesses to promote students' understanding of empathy in the history classroom. *The Journal of Social Studies Research*.
<https://doi.org/10.1016/j.jssr.2022.12.001>

- Hogervorst, S. M. (2023). Het bombardement op Bospolder-Tussendijken raakt steeds minder 'vergeten'. *Vers Beton*. <https://www.versbeton.nl/2023/03/het-bombardement-op-bospolder-tussendijken-raakt-steeds-minder-vergeten/>
- Klijnstra, T., Stoel, G. L., Ruijs, G. J. F., Savenije, G. M., & van Boxtel, C. A. M. (2022). Toward a framework for assessing the quality of students' social scientific reasoning. *Theory and Research in Social Education*. <https://doi.org/10.1080/00933104.2022.2132894>
- Kropman, M. C. M., van Drie, J. P., & van Boxtel, C. A. M. (2022). The influence of multiperspectivity in history texts on students' representations of a historical event. *European Journal of Psychology of Education*, <https://doi.org/10.1007/s10212-022-00644-7>
- Van Boxtel, C. (2023). Vijf vakdidactische vragen. *Kleio*, 4, 4-10.
- Van Boxtel, C., Baars, B., & Van Riessen, M. (2023). Learning about crime, rebellion and punishment: Designing meaningful inquiry tasks to promote historical reasoning. In R. Moreno-Vera, J. Monteagudo-Fernández & C.J. Gómez-Carrasco (Eds.). *Teaching history to face the world today. Socially-conscious approaches, activity proposals and historical thinking competencies* (pp. 145-164). Pieter Lang.
- Van Boxtel, C. (2023). Persecuted by justice. Outcasts, rebels and criminals in the history of Europe. In C.J. Gómez Carrasco (Ed.). *Re-imagining the Teaching of European History. Promoting Civic Education and Historical Consciousness* (pp. 162-178). Routledge.
- van Driel, J., van Drie, J., & van Boxtel, C. (2022). Struggling with historical significance: Reasoning, reading, and writing processes. *European Journal of Applied Linguistics*, 10(1), 185-211. <https://doi.org/10.1515/eujal-2021-0004> [details]
- van Driel, J., van Drie, J., & van Boxtel, C. (2022). Writing about historical significance: The effects of a reading-to-write instruction. *International Journal of Educational Research*, 112.
- Van den Akker, C. (2023). Heroism, Self-determination, and Magnanimity. Hegel and Brandom on Self-conscious Agency, in B. Gilbert & N. Elgalbsi (Eds). *Ethics and Time in the Philosophy of History. A Cross-Cultural Approach* (pp. 105-121). Bloomsbury.
- Van den Akker, C. (2022). Frank Ankersmit. Key Thinker. *The Bloomsbury History: Theory and Method*, 19 p.

Presentaties

- Hogervorst, S & Baptist, V. (2023). Urban Redevelopment and Inhabitants' Need for Authenticity: The Case of Katendrecht's Deliplein Square, Rotterdam', Authenticity in European Cities Conference, 17 March 2023, Potsdam Germany.
- Van Boxtel, C., Baars, B., Van Riessen, M., & Booden, M. (2023). Learning about crime, rebellion and punishment. Designing meaningful inquiry tasks with digital sources to promote historical reasoning. XXII International Confefence of History Education. 31-5-2023. Murcia, Spain.
- Van Boxtel, C. (2023). Observing dialogue in the history classroom. Different approaches for analysing interaction of teachers and students. Seminar 'The role of dialogue in history education', Miraflores de la Sierra, Spain, March 11th-12th 2023.
- Van Boxtel, C., & Bark, M. (2023). Krachtige kennis: wat heeft het nieuwe tijdvakkenkader te bieden? 7e Nationaal Geschiedenisonderwijs Congres. 17 maart 2023, Bunnik.
- Van Boxtel, C. (2022). Meer over minder: met lokaal erfgoed werken aan historische denk- en redeneervaardigheden. Workshop Dichtbijscholing. Lokaal erfgoed in de klas. 16 november 2022, Noordbrabants Museum, Den Bosch.

Van Boxtel, C. (2022). Didactiek van de mens- en maatschappijvakken. Inzichten uit vakdidactisch onderzoek. Vakdidactische studiedag Almeerse Academische Opleidingsschool (AAOS). Almere, 6 oktober 2022.

Van den Akker, C. (2023). Organisatie en inleiding Expertmeeting Burgerschap met Patrick Loobuyck (expert, Universiteit van Antwerpen) en René Koekkoek (referent, UU) op de Vrije Universiteit Amsterdam.

Van den Akker, C. (2023). Referent op het Summer Seminar Philosophy of the Humanities VU Amsterdam.

Van den Akker, C. (2023). Mede organisatie en presentatie in Sessie Burgerschapsonderwijs op de publieksmiddag 'In dialoog: 10 jaar Vakdidactiek Geesteswetenschappen' Hermann Wesselink College, Amstelveen.

Redactie wetenschappelijke tijdschriften

Susan Hogervorst is redactielid van *Tijdschrift voor geschiedenis*.

Carla van Boxtel is lid van de editorial board van *Journal of the Learning Sciences*, *History Education Research Journal* en *Theory and Research in Social Education*.

Chiel van den Akker is editor-in-chief van *Journal of the Philosophy of History*.